

NOTAT

25. juni 2024

Til:
Retsudvalget
På baggrund af foretræde den 20. juni 2024

KAN MAN MÅLE PÅ, HVILKE TILTAG, DER HÆMMER RECIDIV?

- Til førstebehandlingen af [Det Konservative Folkepartis beslutningsforslag om en social effektinvestering i forebyggelse af recidiv blandt indsatte og varetægtsfængslede](#) blev der sat spørgsmålstegn ved, om det er muligt at isolere effekten af et tiltag fra fx en civilsamfundsorganisation. Det syntes vi, er relevant at bidrage med viden om til Retsudvalget. Det er nemlig muligt at isolere effekten. Det har vi et eksempel på, som bygger på forskningstraditionen inden for området. Det er den samme tradition som Justitsministeriet bygger på, når de laver undersøgelser, hvor effekten af en indsats isoleres.
- Vi har målt på [Primus Motor](#), en frivillig mentorordning for voksne indsatte, som står over for løsladelse, hvor hver deltager får to mentorer, som besøger vedkommende i fængslet før løsladelse og følger med i den svære overgang til løsladelse og op til ca. 12 måneder efter løsladelse. Mentorerne støtter op om recidivhæmmende faktorer såsom bolig, økonomi, beskæftigelse, sundhed og netværk. Mentorerne bygger desuden bro til myndighedernes tilbud. Primus Motor vandt Justitsministeriets Kriminalpræventive Pris i 2023 for projektets resultater. Primus Motor vandt prisen, fordi vi kan måle, at indsatsen virker.
- Professor emeritus Flemming Balvig fra Det Juridiske Fakultet (KU) gennemførte en [effektundersøgelse mellem 2016-2018](#), der viste at:
 - Indsatsen halverer tilbagefald til kriminalitet blandt de mest belastede indsatte
 - Tilbagefald til kriminalitet sker senere
- Når man skal undersøge en effekt, så er den bedste og mest sikre metode et lodtrækningsforsøg (et randomiseret kontrolleret forsøg), det er denne metode, Flemming Balvig har brugt.
- Konkret vil det sige, at der igennem to år blev trukket lod blandt dem, der gerne ville have en mentor, om hvorvidt de kunne deltage i Primus Motor eller ej. 97 indsatte indgik i forsøget –

den ene gruppe fik mentorstøtte, den anden indgik i kontrolgruppen. Selvom man kunne ønske sig flere deltagere, kan man stadig konkludere på dette antal forsøgsdeltagere.

- Styrken ved lodtrækningsforsøget er at variationen i, hvilke tiltag de indsatte får – fx fra kriminalforsorgen – og hvilke forudsætninger, de har, er den samme i de to grupper, som man sammenligner.¹ Den eneste systematiske forskel på grupperne er, om de har fået Røde Kors-indsatsen.
- Metoden brugt i Flemming Balvigs undersøgelse er bredt anerkendt som en måde at isolere effekt på. Også sundhedsmyndighederne bruger lodtrækningsforsøg, når medicin skal testes. Justitsministeriets Forskningskontor laver også effektmålinger på recidiv. Her isoleres effekten i de eksempler, vi kender, med et lignende forskningsdesign.
- Som med al forskning er det behæftet med usikkerheder, og selv lodtrækningsforsøget, som er den bedste metode til effektmåling, er behæftet med usikkerheder. Men det er muligt at isolere en effekt og undersøge en indsats, der mindsker recidiv.

¹ De to grupper blev sammenlignet og kontrolleret for følgende faktorer: Alder, køn, etnicitet, fængsel/institution, kommune, årstal, tidligere fængselsdomme, længden af den aktuelle fængselsdom, og om man er blevet prøveløsladt eller først løsladt efter endt afsoning. I intet tilfælde viser der sig at være større forskelle af betydning. Også - vigtigst af alt - risikoen for recidiv i de to grupper.